Nielegalnie podrzucone śmieci

Nielegalnie podrzucone odpady, odpady zalegające na działkach mieszkańców. Jak przeprowadzić skuteczne postępowanie egzekucyjne w przypadku wyrzucania śmieci w miejscach niedozwolonych?

Wideoszkolenie PCC Poland dla osób zajmujących się gospodarką odpadów komunalnych i egzekucją w przypadku porzucenia odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Szkolenie zaciekawi także osoby pracujące w gminie, które przyjmują zgłoszenia o wszelkich porzuconych nielegalnie odpadach, które należy sprzątnąć, znaleźć sprawcę i pociągnąć go do opłaty, do sprzątnięcia.

W jaki sposób prowadzić postępowanie w przypadku nawiezienia ziemi, kamieni lub gruzu?

W trakcie spotkania prelegent wyjaśni, w jaki sposób prowadzić postępowania administracyjne w zakresie nakazów usunięcia odpadów. Fundamentem szkolenia są aktualne orzecznictwa sądowe oraz praktyczne doświadczenie prowadzącego. Celem szkolenia jest zaznajomienie z informacjami dotyczącymi poprawnego przeprowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach dotyczących usuwania odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania. Dzięki szkoleniu słuchacze dowiedzą się, jakie dane powinni uzyskać przed wszczęciem postępowania, jakie dowody należy zebrać w trakcie postępowania oraz co należy ująć, a jakie informacje powinny być pominięte w decyzji nakazującej usunięcie odpadów. Słuchacze dowiedzą się, jak postąpić w przypadku nieusunięcia odpadów, pomimo wydanego nakazu ich usunięcia.

W programie m.in.:

- Czy zeznania świadka można nagrywać?
- Jak wygląda postępowanie w przypadku zabudowy wielorodzinnej, spółdzielni lub wspólnoty mieszkaniowej?
- Czy w protokole można wskazywać szacunkową wielkość rozmiaru składowiska odpadów?
- Jaki organ powinien wyegzekwować usunięcie padłego zwierzęcia od właściciela, posiadacza lub zarządzającego nieruchomością?
- Nawożenie ziemi przez mieszkańców. Czy postępowanie powinno być prowadzone w myśl Ustawy o odpadach, czy Ustawy Prawo wodne?
- Jak prowadzić postępowanie usunięcia odpadów z posesji prywatnych? Kogo należy zobowiązać — właściciela czy dzierżawcę?
- Jak dokonać wykonania zastępczego, jeżeli właściciel nie wyraża zgody na wejście na teren?
- Omówienie art. 26 i art. 26a

Wzory pism, jakie otrzymają uczestnicy:

- Wezwanie do złożenia pisemnych wyjaśnień
- Decyzje nakazujące usunięcie odpadów
- Wniosek do prokuratury o udostępnienie kopii
- Umowa z biegłym z zakresu gospodarki odpadami
- Zawiadomienie o możliwości wypowiedzenia do materiału dowodowego

- Zawiadomienie stron o zamiarze przeprowadzenia oględzin
- Zawiadomienie o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy
- Zawiadomienie stron o przeprowadzeniu dowodu z przesłuchania świadka
- Zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie wydania nakazu usunięcia odpadów

Szczegółowy program szkolenia:

1. Rozpatrywanie zgłoszeń

- Jakie zgłoszenia powinien rozpatrzyć samorząd?
- Czy powinniśmy rozpatrywać zgłoszenia, które nie było złożone w sposób oficjalny?
- Kiedy należy wszcząć postępowanie?
- Jakie instytucje należy powiadomić?
- Czy po otrzymaniu zgłoszenia od razu wszczynamy postępowanie?
- Czy upoważnienie do przeprowadzenia kontroli wydawane jest na podstawie przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska?
- Czy przy czynnościach kontrolnych urzędnik musi mieć papierowe upoważnienie burmistrza?
- Czy upoważnienie ma być inne do każdej sprawy dotyczącej usunięcia odpadów, czy wystarczy ogólne z ustawy POŚ?
- Czy musimy mieć upoważnienie do przeprowadzenia oględzin przy pomocy drona?
- Czy można wszcząć postępowanie na podstawie kontroli przeprowadzonej przez WIOŚ, jeżeli ten przeprowadził już kontrolę w sprawie i przekazał do gminy protokół z kontroli? Czy może być to główny dowód w sprawie? Czy gmina musi sporządzać swój protokół z oględzin?
- PRZYKŁAD: otrzymaliśmy pismo wraz z protokołem z oględzin z WIOŚ-u w sprawie nielegalnego magazynowania odpadów. Czy po wszczęciu postępowania powinniśmy wydać postanowienie o załączeniu tych dokumentów na poczet materiału dowodowego w sprawie?
- Czy mamy obowiązek poinformowania policji, jeżeli nie wiemy, czy WIOŚ zrobił to wcześniej?
- Czy usuwanie odpadów z rzek należy do gminy, czy do RZGW?
- Czy organ, do którego wpłynął wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie przywrócenia właściwego stanu wody na gruncie, powinien wszcząć także postępowanie w sprawie usunięcia odpadów, których nawiezienie przyczyniło się do zmiany stosunków wodnych?
- Czy osoba zgłaszająca nielegalne wysypisko ma prawo wiedzieć, czy zostały podjęte jakiekolwiek czynności kontrolne ze strony urzędu?
- Czy w postępowaniu może uczestniczyć zawiadamiający o składowaniu odpadów na danej działce?
- Czy zawiadomienie o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy trzeba wysłać po 30 dniach od wszczęcia postępowania?
- Od jakiej daty liczymy termin załatwienia sprawy?
- Czy zamiast protokołu z oględzin może zostać sporządzona notatka służbowa?

2. Procedura przeprowadzania oględzin

- Jak prawidłowo przeprowadzić procedurę oględzin i przesłuchania świadka?
- Czy oględziny można przeprowadzić tylko raz?
- Czy zeznania świadka można nagrywać?
- Jak wydać decyzję nakazującą skuteczne usunięcie odpadów?
- Czy możemy sami wejść na prywatną działkę?

- Czy na teren nieruchomości kontrolowanej można wejść z funkcjonariuszami straży miejskiej?
- Czy przed przeprowadzeniem oględzin trzeba powiadomić właściciela nieruchomości?
- Czy posiadacza odpadów należy powiadomić o czynnościach kontrolnych na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego?
- Co, jeśli posiadacz odpadów podczas oględzin wskaże konkretny dzień do usunięcia odpadów?
- Co jeśli nie jest możliwe ustalenie miejsca pobytu właściciela działki? Mamy adres zameldowania, natomiast wiemy, że ta osoba tam nie przebywa, a osoby tam zamieszkujące nie odbierają korespondencji. Policja odmawia podania miejsca pobytu tej osoby.
- Co w przypadku, gdy właściciel złożył zawiadomienie na Policję o podrzuceniu odpadów, natomiast Policja sprawę przekazała do gminy z uwagi na niewykrycie sprawcy?
- Czy wójt gminy może wydać decyzję nakazującą usunięcie odpadów, jeżeli równocześnie w tej samej sprawie prowadzone jest postępowanie przez prokuraturę, a odpady zostały przez nią zabezpieczone jako materiał dowodowy?
- Jeśli w trakcie postępowania przesłuchuję świadka, to o wyniku postępowania powiadamiam zarówno stronę jak i świadka? Postępowanie zostało wszczęte na wniosek WIOŚ — czy informacje o wyniku postępowania i zawiadomienie o powołaniu świadka należy wysyłać też WIOŚ?
- Czy świadek jest stroną?
- Czy czekamy na notatkę służbową policji o ustaleniu sprawcy lub o umorzeniu postępowania?
- Co robimy, gdy strona nie odbiera decyzji ani dalszej korespondencji?
- Czy kosztami obciążamy władającego nieruchomości, a nie posiadacza odpadów, jeżeli nie mamy obowiązku jego ustalenia?
- Czy można pisemnie wezwać właściciela działki do usunięcia odpadów przed wszczęciem postępowania i tym samym wydania decyzji nakazującej usuniecie?
- Na jakiej podstawie wydajemy upomnienie do uprzątnięcia odpadów?
- Co w przypadku, gdy właściciel mówi, że osoba X jest posiadaczem odpadów, a ta osoba twierdzi, że nic o tym nie wie?
- W trakcie postępowania prowadzonego przez urząd wskazany przez WIOŚ zmarł wytwórca odpadów. Co w tej sytuacji powinien zrobić urząd? Czy powinien wydać decyzję na właściciela gruntu?
- Na jakich przepisach może się oprzeć gmina celem wyegzekwowania od właściciela nieruchomości czynności związanych z jej posprzątaniem?
- Czy można wysłać pismo informujące o usunięciu odpadów, czy od razu zawiadomienie o wszczęciu? Czy przed wysłaniem pisma należy zrobić wizję w terenie?
- Jaka jest podstawa prawna domniemania?
- Czy w protokole można wskazywać szacunkową wielkość rozmiaru składowiska odpadów?
- Kto ma zweryfikować ilość masy? Co, jeżeli jest ona większa niż dopuszczalna?
- Jakie są dopuszczalne masy ziemne?
- Co w przypadku, gdy odpady są porośnięte zielenią i nie jesteśmy w stanie stwierdzić rodzaju odpadów?
- Czy urzędnik jest zobowiązany stwierdzić, jaki jest odpad, kiedy posiadacz sam tego nie wie?
- Co, jeżeli posiadacz nie zgadza się z kodem odpadu określonym przez organ? Czy musimy wówczas powołać biegłego?
- Czy są jakieś wymogi odnośnie do biegłego?

3. Postępowanie w przypadku zabudowy wielorodzinnej

- Jak wygląda postępowanie w przypadku zabudowy wielorodzinnej, spółdzielni lub wspólnoty

mieszkaniowej?
- Czy podrzucenie śmieci pod altanką lub do pojemnika innej wspólnoty jest zaśmiecaniem?
- Jak udowodnić podrzucanie odpadów we wspólnotach lub spółdzielniach?
- Czy istnieje podstawa prawna do usunięcia karmnika postawionego przez spółdzielnię ze względów sanitarno-epidemiologicznych?
- Jak współpracować ze spółdzielniami mieszkaniowymi w walce z wyrzucaniem odpadów?
- Co może zrobić gmina w przypadku, gdy mieszkańcy kamienicy złożyli skargę na jedną ze współlokatorek, która hoduje gołębie, a w związku z tym zbiera duże ilości odpadów?

4. Postępowanie w przypadku gospodarstwa rolnego

- Jak postępować w przypadku niewłaściwego pozbywania się odpadów z gospodarstwa rolnego?
- Czy rolnik prowadzący gospodarstwo rolne może składować wysłodki buraczane bezpośrednio na ziemi?
- Co powinno być ujęte w decyzji wydanej na podstawie art. 363 ustawy Prawo ochrony środowiska, dotyczącej nakazania rolnikowi usunięcia obornika składowanego bezpośrednio na gruncie?
- WIOŚ po pobraniu i zbadaniu trzech próbek zanieczyszczonej gleby przesłał do wójta zalecenie w sprawie wydania decyzji z przepisu art. 363 POŚ. Jak wójt powinien określić obszar podlegający oczyszczeniu?
- Co zrobić, jeśli rolnik wyrzuca padłą trzodę?
- Jaki organ powinien wyegzekwować usunięcie padłego zwierzęcia od właściciela, posiadacza lub zarządzającego nieruchomością?

5. Postępowanie wobec nielegalnego składowania odpadów

- Jak ustalić kiedy odpady są składowane w sposób nielegalny? Kto powinien wydać decyzję nakazującą w przypadku nielegalnego składowania bądź magazynowania?
- Czym różni się składowanie od magazynowania?
- Jeśli działka, na której są składowane odpady, ma troje współwłaścicieli, to czy wszyscy otrzymują taką samą decyzję?
- Na działce należącej do trzech współwłaścicieli znajduje się duża ilość azbestu, do którego nikt się nie przyznaje. Nie ma możliwości zidentyfikowania właściciela odpadów. Kto w tej sytuacji powinien usunąć azbest?
- Jaki organ jest uprawniony do wszczęcia postępowania w sprawie składowania odpadów w miejscu do tego nieprzeznaczonym?
- Czy ruiny i zgliszcza zdewastowanych budynków po dawnej fabryce należy uznać za odpady składowane w miejscu nieprzeznaczonym?
- Co robić w przypadku składowanych nielegalnie odpadów budowlanych?
- Co w przypadku, jeżeli na terenie zakładu mechaniki samochodowej składowane są opony, zderzaki? W jaki sposób ustalić, czy jest to nielegalne składowanie odpadów, czy jest to potrzebne do rodzaju wykonywanej pracy?
- Jeżeli podczas wizji w terenie po zgłoszeniu przez sąsiada zostaną odebrane odpady z demontażu aut – tworzywa sztuczne oraz azbest, a nie było wydanej decyzji na magazynowanie odpadów na utwardzonym gruncie pod zadaszeniem, to czy o sprawie należ powiadomić WIOŚ lub policję?
- Co w przypadku, gdy wszczęto postępowanie dot. składowania plastików samochodowych, a w

międzyczasie na wysypisku był pożar? Czy należy wszcząć nowe postępowanie?
- Co w przypadku, gdy podmiot wynajmujący teren pozostawił po sobie odpady niebezpieczne, a spółka została rozwiązana?
- Firma jest posiadaczem odpadów. Wydano decyzję nakazującą ich usunięcie, ale firma nie wykonała decyzji i została obciążona grzywnami. W końcu usunięto odpady, ale firma nie okazała dowodów potwierdzających ich usunięcie. W jaki sposób zweryfikować, co z odpadami zrobiła firma?
- Czy wójt powinien wydać decyzję zobowiązującą do usunięcia odpadów w przypadku, gdy podmiot uzyskał pozwolenie na wykonanie nasypu z opadów?
- Czy zakład może być adresatem decyzji administracyjnej zobowiązującej do usunięcia odpadów?
- Czy organ może zobowiązać podmiot, który zbierał odpady bez stosownego pozwolenia, do ich usunięcia?
- Orzecznictwo sądów administracyjnych dotyczące usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania

6. Postępowanie w zakresie odpadów zalegających na terenie należącym do gminy lub Skarbu Państwa

- Jak przeprowadzić procedurę postępowania, gdy odpady zalegają na terenie należącym do gminy lub Skarbu Państwa?
- Jaki podmiot powinien poinformować Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o zaleganiu odpadów na terenie należącym do gminy?
- Kto powinien usunąć odpady znajdujące się na terenie, którego właścicielem jest gmina?
- Jeżeli na działce gminnej są odpady, to czy mamy to zgłosić do RDOŚ-u?
- Jeśli na terenie działki gminnej ktoś składuje odpady, a chcemy, żeby je usunął, to czy postępowanie w tym przypadku prowadzi RDOŚ?
- W jaki sposób prowadzić postępowanie w przypadku nawiezienia ziemi, kamieni lub gruzu?
- Nawożenie ziemi przez mieszkańców. Czy postępowanie powinno być prowadzone w myśl Ustawy o odpadach, czy Ustawy Prawo wodne?
- Czy osoba fizyczna, która nie wykorzystała przyjętych od firmy odpadów w postaci gruzu do utwardzenia terenu, zgodnie z rozporządzeniem może przekazać je innej osobie fizycznej? Jeżeli tak, to jakie powinna mieć dokumenty potwierdzające przekazanie odpadów?
- PRZYKŁAD: Sprawa dot. anonimowego zgłoszenia. Podniesienie gruntu przekraczające ponad rodzimy grunt – około 1,5 metra (ziemia z wykopów drogowych wymieszana z gruzem i cegłą). Przedmiotowa działka objęta jest MPZP. Od strony zachodniej graniczy z rzeką, od strony południowej z parkiem w zespole pałacowym wpisanym do rejestru zabytków, zaś od strony wschodniej z zabudową zagrodową. Zostały przeprowadzone oględziny. Właściciel nieruchomości twierdzi, że MPZP określa, iż może budować więcej, więc nie widzi przeszkód w tym, aby przygotować grunt poprzez jego podwyższenie. Ciężko znaleźć specjalistę geologa, który sporządziłby opinię techniczną. Nikt nie chce podjąć się tematu, a urząd na ten moment nie chce wydawać decyzji nakazującej uprzątnięcie odpadu na podstawie swoich domysłów. Planujemy zawiesić postępowanie i przekazać sprawę do rozpatrzenia przez PINB oraz do Wód Polskich. Czy takie postępowanie jest prawidłowe? Co urząd może zrobić więcej w tej sytuacji?
- PRZYKŁAD: czy zasypywanie terenów zalewowych gruzem porozbiórkowym, nawiezienie tłucznia, można uznać za magazynowanie odpadów w miejscu do tego nieprzeznaczonym? Dla przedmiotowej działki nie wydano aktualnej decyzji zezwalającej na składowanie i magazynowanie lub przetwarzanie odpadów. Czy gruz należy traktować jako odpad w takim przypadku?

- Jak stwierdzić, że ilość gruzu gromadzona na działce jest ilością potrzebną do utwardzenia wjazdu?
- Co zrobić, jeśli mieszkaniec wyrzuca śmieci w krzaki? Jak inaczej sobie poradzić z takim problem nie wzywając policji? Jakie gmina ma możliwości w tym zakresie?
- Jak postępujemy w przypadku odpadów wyrzucanych na działki gminne i do rowów przy drodze?
- Co w przypadku porzucenia mauzerów z substancją niebezpieczną na terenie lasów należących do Skarbu Państwa? Kto powinien posprzątać odpady?
- Czy wójt powinien wydać decyzję zobowiązującą podmiot do usunięcia odpadów z miejsca na ten cel nieprzeznaczonego, które zostało sklasyfikowane jako grunt ŁIV?
- Jaki organ będzie właściwy do wydania nakazu usunięcia odpadów nielegalnie zgromadzonych na działce stanowiącej własność Skarbu Państwa?
- Jaki organ jest właściwy do wydania decyzji nakazującej usunięcie odpadów z terenu nieruchomości należącej do gminy, zanieczyszczonej odpadami budowlanymi i azbestowymi przez osoby znane gminie?
- Co powinien zrobić starosta w sprawie nielegalnego wykorzystania odpadów w postaci frezu asfaltowego do utwardzenia dwóch działek drogowych, z których jedna stanowi własność gminy, a druga — współwłasność osób fizycznych?

7. Poszczególne przypadki

- Jak zmusić do usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego, jeśli mieszkaniec nie poczuwa się do obowiązku?
- Jak prowadzić postępowanie w przypadku zalegania odpadów na posesjach prywatnych, a jak na nieruchomościach będących własnością firmy/spółki?
- Jak prowadzić postępowanie usunięcia odpadów z posesji prywatnych? Kogo należy zobowiązać — właściciela czy dzierżawcę?
- W trakcie postępowania prowadzonego przez urząd wskazany przez WIOŚ, zmarł wytwórca odpadów. Co w tej sytuacji powinien zrobić urząd? Czy powinien wydać decyzję na właściciela gruntu?
- PRZYKŁAD: mieszkańcy widzieli, że na ich podwórze ktoś podrzucił odpady, co wtedy?
- Czy obowiązek usunięcia odpadów spada na dzierżawcę gruntu? Jeżeli właściciel nieruchomości, na której znajdują się odpady, nie jest posiadaczem odpadów, to czy jest on również stroną postępowania z uwagi na to, że posiada prawo do władania nieruchomością?
- Czy posiadacz może sam transportować podkłady kolejowe?
- Czy czysta ziemia jest odpadem?
- Na jakiej podstawie osoba prywatna może na swoją nieruchomość przyjąć ziemię z wykopów, która będzie służyć do wyrównania terenu?
- Jak postępujemy w przypadku, gdy w trakcie ustalania posiadacza odpadów okaże się, że grunt jest dzierżawiony? Kto jest posiadaczem odpadów — właściciel czy dzierżawca? Kto ma je usunąć?
- Czy można egzekwować usunięcie odpadów z nieruchomości od właściciela zamiast od dzierżawcy nieruchomości?
- Czy na terenie nieruchomości mieszkalnej może być wydana decyzja na składowanie/magazynowanie odpadów? Czy jest wtedy sens pytać starostwo?
- To samo dotyczy terenów leśnych — czy jest sens pytać starostę?
- Czy można zadać pytanie staroście przed wszczęciem postępowania, czy należy skierować pismo dopiero po wszczęciu postępowania administracyjnego?
- Na terenie działki mamy nielegalnie podrzucone odpady. RDOŚ wydał decyzję nakazującą ich

usunięcie z terminem do końca tego roku. Termin był już przedłużany, ale z uwagi na trudny dostęp do odpadów (zbocza dawnego wyrobiska opoki wydobywanej przez mieszkańców) koszty oraz brak zainteresowania ze strony firm zajmujących się wydobyciem i zagospodarowaniem odpadów na pewno nie uda się ich uprzątnąć do końca grudnia br. Co w takiej sytuacji? Czy gmina będzie zobowiązana zapłacić karę, a RDOŚ ponownie wyda decyzję nakazującą?
- Co w przypadku, gdy mamy na swoim terenie zbieracza odpadów? Mężczyzna ma pełno rzeczy, twierdzi, że stanowią one cały jego dobytek. Mieszka w budynku wielolokalowym, sąsiedzi skarżą się na odór z tego mieszkania. W dodatku w budynku jakiś czas temu wybuchł pożar. Co gmina może zrobić w takiej sprawie?

8. Postępowanie egzekucyjne

- Jak prawidłowo przeprowadzić postępowanie egzekucyjne? Kogo należy obciążyć kosztami lub zobligować do usunięcia śmieci? Jak zapobiegać takim sytuacjom w przyszłości?
- Kto wydaje postanowienie o nałożenie grzywny?
- Kiedy trzeba nałożyć karę grzywny?
- Co zrobić, jeśli nie pomagają najwyższe kary, a mieszkaniec nadal nie chce usunąć odpadów?
- Ile jest czasu na uiszczenie grzywny?
- Co w przypadku, gdy nakładane są kolejne kary grzywny, a posiadacz odpadów nie jest ściągalny i ich nie płaci? Jakie dalsze kroki podejmujemy w celu usunięcia odpadów?
- Kiedy należy wydać postanowienie o wykonaniu zastępczym?
- Postępowanie egzekucyjne o charakterze niepieniężnym, czyli grzywna w celu przymuszenia, wykonanie zastępcze — omówienie
- Jak dokonać wykonania zastępczego, jeżeli właściciel nie wyraża zgody na wejście na teren?
- Tytuł wykonawczy niepieniężny: Jak zobowiązać podmiot do zastosowania wykonania zastępczego?
- Gdzie wysyłamy tytuł wykonawczy? Czy bezpośrednio do urzędu skarbowego?
- Co zrobić, jeśli gmina nigdy nie złapała kogoś na gorącym uczynku?
- Usuwanie odpadów na koszt gminy. Ciekawe rozwiązania w tym zakresie
- Kto ponosi koszty sporządzenia opinii przez specjalistę? Czy gmina w drodze egzekucji może pobrać te koszty od posiadacza odpadów?
- Jak uniknąć sprzątania za każdym razem śmieci z tych samych miejsc, jak sobie z tym radzić?
- Czy mamy pilnować tego, co dalej dzieje się z odpadem, który został usunięty?
- Czy powinniśmy wymagać dowodu przekazania odpadu po uprzątnięciu nieruchomości?

Prowadzący:

Katarzyna Łuczkowska

Inspektor ds. ochrony środowiska i gospodarki odpadami w Urzędzie Miasta Górowo Iławeckie. Pracownik z 12-letnim stażem pracy w administracji samorządowej na stanowisku związanym z ochroną środowiska i gospodarką odpadami. Absolwentka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, wydziału Nauki o Środowisku na kierunku Ochrony Środowiska. Koordynuje działania związane z funkcjonowaniem gminnego systemu gospodarki odpadami. Prowadzi sprawy związane z gospodarką odpadami na terenie gminy, w tym nielegalnych składowisk odpadów.

Dodatkowo zajmuje się tematyką ochrony środowiska, w tym decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wycinki drzew, zasobów wodnych, zieleni miejskiej oraz pozostałymi zagadnieniami związanymi z realizacją zadań własnych gminy w obszarze szeroko pojętej ochrony środowiska. W swojej pracy współpracuje z takimi organami jak Regionalna Dyrekcja Ochrona Środowiska, Wody Polskie, Zarząd Zlewni w Białymstoku i Olsztynie, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, Powiatowa Inspekcja Sanitarna czy Policja.

Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną